

04.11.2020

**Belirsiz Alacak Davası Olarak İkame Edilen İşçilik Alacağı Davaları Bakımından
Zamanaşımı Def'inin ve Faiz Başlangıç Tarihinin Yargıtay Kararları Işığında İncelenmesi**

Avukat Burak Turgal

12.01.2011 tarihinde TBMM tarafından kabul edilen Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun ("HMK") 107. maddesi ile usul hukukumuzda "**belirsiz alacak davası**" müessesesi dahil olmuştur. Belirsiz alacak davası, talep sonucunda istenen alacağın tam olarak belirlenemediği, yani alacaklının dava açarken miktarını belirleyemediği alacağın tahsilini talep ettiği bir dava türüdür.

Anılan madde hükmüne göre, davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hallerde alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktarı belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası açabilir. Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu halde davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilir.

Kanun koyucu, HMK'nın 107. maddesinde düzenlenen "**belirsiz alacak davası**" başlıklı hükmü ve gerekçesini şu şekilde ifade etmektedir:

Maddeye göre;

"(1) Davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktar ya da değeri belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası açabilir.

(2) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesi mümkün olduğunda, hâkim tarafından tahkikat sona ermeden verilecek iki haftalık kesin süre içinde davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın talebini tam ve kesin olarak belirleyebilir. Aksi takdirde dava, talep sonucunda belirtilen miktar veya değer üzerinden görülüp karara bağlanır.

(3) Ayrıca, ~~kısmi eda~~ davasının açılabilirdiği hallerde, ~~tespit davası~~ da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir." (22 Temmuz 2020 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 7251 sayılı Kanun'un 7. fıkrası ile bu bent kaldırılmıştır.)

Maddenin gerekçesinde ise; "**bilinmeyen bir alacak için dava açmaya zorlamak gibi, hak aramanın özüyle izah edilemeyecek bir yol ve aslında tarafın kendi ihmali ya da kusuru olmadığı halde bir yasakla karşılaşması gibi de bir engel olduğu söz konusu olduğu, oysa, hak arama özgürlüğünün, böyle bir sınırlamaya ve gerçek dışı davranmaya zorlamaya değil, gerçekten hakkı ihlal edilen veya ihlal tehlikesi altında olan kişiyi, mümkün olduğunca geniş şekilde yorumlamayı amaçladığı, belirsiz**

alacak davası veya tespit davası açılması halinde, alacaklı, tüm miktarı belirtmese dahi, davanın başında hukuki ilişkiyi somut olarak belirtmek ve tespit edebildiği ölçüde de asgari miktarı göstermek durumunda olduğu, belirsiz alacak veya tespit davası açıldıktan sonra, yargılamanın ilerleyen aşamalarında, karşı tarafın verdiği bilgiler ve sunduğu delillerle ya da delillerin incelenmesi ve tahkikat işlemleri sonucu (örneğin, bilirkişi ya da keşif incelemesi sonrası), baştan belirsiz olan alacak belirli hale gelmişse, davacının, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini arttırabilmesi benimsendiği, miktarı belirsiz alacaklarda zamanaşımının dolmasına çok kısa sürenin var olduğu hallerde yalnızca tespit yahut kısmi eda ile birlikte tespit davasının açılacağı genel olarak kabul edildiği, alacaklının, yalnızca eda davası veya yalnızca tespit davası yahut kısmi eda ile birlikte külli tespit davası açabilme seçeneklerine sahip olduğu(...)" denilerek maddenin nasıl yorumlanması gerektiği izah edilmektedir.

Belirtmek gerekir ki belirsiz alacak davası, HMK'nın 107. maddesinin 3. fıkrasının ilga edilmesi sebebiyle ancak iki şekilde ikame edilebilmektedir:

1. **Eda (tahsil talebi ile) davası niteliğinde belirsiz alacak davası,**
2. **Kısmi eda ve külli tespit davası** (Maddenin gerekçesinde belirtilmiştir. Bu, aynı kanunun 109. maddesinde belirtilen kısmi dava türü gibidir. Ancak zamanaşımı, faiz vb. konularda sonuçları farklı kabul edilebilir.)

Davacı, tahsil talebiyle eda davası niteliğinde belirsiz alacak davası açtığı anda, dava dilekçesinin talep sonucunda belirleyebildiği miktarı belirterek dava açmak zorundadır. Bu dava eda davası olmakla birlikte yargılama sırasında belirlenecek kalan miktar bakımından tespit niteliğindedir. **Yargılama sırasında davacı belirlenen bakiye miktarın, davanın genişletilmesi ve değiştirilmesi yasağına tabi olmadan harcını tamamlayarak hüküm altına alınmasını talep edebilecektir.** Bu durumda alacağın tamamı hüküm altına alınacağından diğer dava türlerinde olduğu gibi ilama dayalı icra takibi yapılabilecektir.

Alacak davası **kısmi eda külli tespit davası** olarak açıldığında, davacının başlangıçta belirleyebildiği miktarı dava dilekçesinde belirtmesine gerek yoktur. Alacaklı **kısmi davada** olduğu gibi istediği miktar üzerinden davayı açabilir ve alacağın belirleyemediği kalan kısmının da tespitini isteyebilir. Bu durumda mahkeme talep artırımı yapılmadığı sürece kısmi olarak talep edileni tahsil, kalan kısmı ise tespit olarak hüküm altına alacaktır.

➤ **Bir Alacağın Belirlenebilir Nitelikte Olup Olmadığının Değerlendirilmesi**

HMK'nın 107. maddesi içeriğinden, bir davanın belirsiz alacak davası olarak nitelendirilmesindeki en önemli kıstasın davanın açıldığı tarihte alacağın miktarının yahut değerinin tam ve kesin olarak belirlenmemesi olduğu anlaşılmaktadır.

Zira Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun 15.12.2017 tarihli, 2016/6 esas ve 2017/5 karar sayılı ilamında:

“...Bir alacağın “belirsiz” olduğu “davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin; davacının kendisinden beklenememesi, bunun olanaksız olması, açıkça karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı ve değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olması, olarak ifade edilebilir...” denilerek, belirsiz alacak davasının şartları belirlenmiştir.

Bu çerçevede alacaklının alacağın miktarını ya da değerini tam olarak belirleyememesi ancak aşağıdaki hallerde mümkündür:

- a) Alacağın miktarı ya da değerinin tam olarak belirlenmesinin davacının kendisinden beklenememesi,
- b) Alacağı tespit etmenin davacı bakımından olanaksız olması,
- c) Alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin açıkça karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu mümkün olması (YİBBGK., 15.12.2017 tarih, 2016/6 esas, 2017/5 karar ve Yargıtay HGK, 11.02.2020 tarih, 2016/407 esas, 2020/121 karar)

Bu itibarla Yargıtay tarafından, dava konusu alacak miktarının veya değerinin belirlenmesinin yargılama sırasında başka bir olgunun (ki bu işçilik alacağı davalarında: çalışma olgusu, yol ve yemek ücreti, sendika aidatı, tazminat ve alacaklara esas süre, aylık ücret yönünden vb. gibi şekillerde kendini gösterir) tespitini gerektirdiği durumlarda alacak belirsiz ve tartışmalı kabul edilmektedir.

➤ **Yargıtay 9. Hukuk Dairesi ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararları Doğrultusunda Belirsiz Alacak Davalarında Zamanaşımı Uygulaması ve Faiz Başlangıcının Belirlenmesi**

Belirsiz alacak türünde ikame edilmiş davalarda davacı, (i) alacak talebine ilişkin başlangıçta “belirleyebildiği” miktar üzerinden (*eda –tahsil talepli- davası*) yahut (ii) kısmi davada olduğu gibi istediği miktar üzerinden davayı ikame edebilir ve alacağın belirleyemediği kısmının tespitini (*kısmi eda külli tespit*) isteyebilir. Sonrasında alacak, keşif yahut bilirkişi incelemesi neticesinde “belirli” hale geldiğinde davacı tarafından talep artırım dilekçesi sunulabilir ve “belirlenmiş” alacak üzerinden, karar verilmesi sağlanır.

a) Zamanaşımının Kesilmesi Yönünden:

Belirsiz alacak davası türünün düzenlendiği HMK'nın 107. maddesi ve gerekçesi gereğince, “belirlenebilen” haliyle talep edilen kısım ve sonradan talep edilen kısım bakımından zamanaşımı dava tarihi itibarıyla kesilmektedir. Nitekim Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 22.01.2020 tarihli, 2016/14818 esas ve 2020/909 karar sayılı ilamında:

“... 3- Dava HMK'nın 107. maddesine uygun olarak belirsiz alacak davası olarak açılmış olup, dava açılmakla alacağın tamamı bakımından zamanaşımı kesilmiştir. Yargılama sırasında yapılan her esaslı usuli işlemle zamanaşımı yeniden kesildiğinden ıslah dilekçesi üzerinden davalı tarafça ileri sürülen zamanaşımı def'inin hukuki etkisi bulunmamaktadır. Mahkemece karar gerekçesinde

davanın niteliğinin değerlendirmesinde hata yapılarak dava kısmi dava olarak kabul edilmiş ve davalının ıslaha karşı zamanaşımı def'i resen değerlendirilerek hesaplama yapılmıştır..." denilerek belirsiz alacak davalarında zamanaşımının dava tarihinden itibaren kesildiği açıkça izah olunmuştur. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu da belirsiz alacak davalarında zamanaşımı yönünden aynı doğrultuda kararlar vermektedir.

b) Faiz Başlangıcı Yönünden:

Belirsiz alacak davalarında, hüküm altına alınacak alacak miktarı bakımından dikkate alınacak faiz başlangıcının belirlenmesi noktasında Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ile Yargıtay 9. Hukuk Dairesi arasında farklılık bulunmaktadır. Şöyle ki:

Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, 12.03.2015 tarih, 2015/4975 esas, 2015/10422 karar sayılı ilamında belirsiz alacak davasına ilişkin "daire ilkelerini" belirlemiştir. İlgili ilamda yer alan zamanaşımına ve faiz başlangıcına ilişkin çıkarımlar şu şekildedir:

Belirsiz Alacak Davası'nın Türleri (22 Temmuz 2020 tarihine dek 3 türdür, 22.07.2020 tarihinden sonra 2 türe ayrılmaktadır.)	Zamanaşımının Kesildiği Tarih (dava dilekçesi ile talep edilen ve ıslah/talep artırımı dilekçesi ile arttırılan kısım bakımından)	Faiz Başlangıcı Tarihi (dava dilekçesi ile talep edilen ve ıslah/talep artırımı dilekçesi ile arttırılan kısım bakımından)¹
HMK madde 107/1: eda davası (tahsil talebi) niteliğinde	Temerrüt tarihinden itibaren (en geç dava tarihi)	Temerrüt tarihinden itibaren (en geç dava tarihi) ²
HMK madde 107/2: Kısmi eda külli tespit	Temerrüt tarihinden itibaren (en geç dava tarihi)	Dava dilekçesinde yer alan miktar bakımından dava tarihi, tespitle birlikte arttırılan kısım bakımından talep artırımı/ıslah dilekçesi tarihidir.
HMK madde 107/3: Tespit niteliğinde (22.07.2020 tarihinde kaldırılmıştır.)	Temerrüt tarihinden itibaren (en geç dava tarihi)	Alacağın tamamı için ıslah tarihidir. Zira dava tespit olarak ikame edildiğinden fakat alacak belirlendikten sonra "tamamen ıslah" ile talepte bulunulabileceğinden uygulama bu şekildedir. ³

¹ "Faiz başlangıcı yönünden istisna hükümler saklıdır. Örneğin kıdem tazminatı yönünden faiz, her halükarda fesih tarihinden itibaren işletilmektedir."

² "Tahsil talepli belirsiz alacak davasında, dava tarihinde alacağın tamamı için zamanaşımı kesilir. Faiz başlangıcı, davadan önce temerrüt söz konusu değilse dava tarihi olmalıdır. Alacak belirlendikten sonra arttırılan kısım için faiz başlangıcı temerrüt ya da dava tarihidir. Belirtmek gerekir ki, belirsiz alacak davasının alacaklıya sağladığı bütün imkanlar bir tek tahsil amaçlı belirsiz alacak davasında ortaya çıkar." (Y-9.HD, T. 12.03.2015, E. 2015/4975, K. 2015/10422)

³ "Belirsiz alacak davasının tespit davası olarak açılabilmesi HMK'nun 107/3. maddesinde kabul edilmiş olmakla, davanın miktar belirtmeden açılması da imkan dahilindedir. Bu halde hukuki yarar yokluğu ile ilgili tartışmalara mahal vermemek

Söz konusu kararda Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, davacının (i) dava dilekçesi ile talep ettiği miktara ve (ii) talep artırımı dilekçesi ile arttırdığı miktara ilk derece mahkemesi tarafından “dava tarihinden” itibaren faiz yürütüldüğü gerekçesiyle hükmü bozarak dosyayı ilk derece mahkemesine iade etmiştir.

İlamın ilgili kısmı şu şekildedir:

“(…) Kısmi eda külli tespit davasının açıldığı anda alacağın tamamı için zamanaşımı kesilir. Ancak faiz başlangıcı açısından tahsil amaçlı belirsiz alacak davasından farklı bir durum vardır. Davaya konu edilen miktar bakımından faiz başlangıcı olarak dava tarihi kabul edilmelidir. Alacağın kalan kısmın sadece tespiti istenmiş olmakla, belirlenen bakiye alacak miktarının ilerde talep edildiği tarihten itibaren faize karar verilmelidir.

Somut olayda taraflar arasındaki uyuşmazlık, davacı işçinin 2001 yılında daimi kadroya alındığı anda, daha önce mevsimlik statüde çalıştığı sürelerin dikkate alınıp alınmayacağı noktasındadır. 2001 yılında gerçekleşen kadroya alınma aşamasındaki intibak sorununa bağlı olarak davaya konu dönem içinde hak kazanılabilecek yevmiyelerin belirlenmesi ve buna göre ücret farkı, ikramiye farkı, ilave tediye farkı ve yıpranma primi farkı isteklerinin tespiti işçinin dava açtığı aşamada kendisinden beklenemez. Bu konuda işyeri özlük dosyası ile ücret bordroları ve işveren kayıtlarına göre hesaplama bilirkişi hesap raporu alınmak suretiyle yapılmış olup, davanın belirsiz alacak davası olduğu yönünde mahkemece yapılan tespit dosya içeriği ile uyumludur.

Öte yandan dava dilekçesinde belirsiz alacak davası açıldığı vurgulanmış ve davaya konu işçilik alacaklarına ayrıştırılmak suretiyle şimdilik 1000,00TL olarak talepte bulunulmuştur. Yargılama sırasında alınan hesap raporu sonrasında, davacı vekili, belirsiz alacak davasına vurgu yaparak talep artırımı dilekçesi vermiştir. Dava dilekçesindeki talep şekli ve istek konusu miktarla değerlendirildiğinde davanın, belirsiz alacak davası türlerinden kısmi eda külli tespit davası olarak açıldığının kabulü gerekir. Zira davacı taraf iddiaları doğrultusunda belirleyebildiği asgari alacak miktarlarını talep etmek yerine, kısmi bir miktar belirleyerek isteklerde bulunmuştur. Bu durumda belirsiz alacak davası türlerinden kısmi eda külli tespit davasının sonuçlarına göre hüküm kurulması gerekir. Davanın özelliği gereği alacağın tamamı için dava tarihinde zamanaşımının kesildiğinin kabulü yerindedir. Ancak, tahsil amaçlı belirsiz alacak davasından farklı olarak talep artırımı dilekçesi ile talep edilen alacaklar yönünden sözü edilen dilekçenin mahkemeye verildiği tarihten itibaren faiz

için, 107. maddenin son cümlesinde, belirsiz alacak davasının tespit davası olarak açılmasında hukuki yararın bulunduğu ifade edilmiştir.

Belirsiz alacak davasının tespit davası olarak açılabilmesinin en önemli sonucu, belirsiz alacak tespit davasının da alacak için zamanaşımını kesmesidir. Bu husus, 107. maddenin gerekçesinde açıklanmıştır.

Belirsiz alacak davasının tespit davası olarak açılmasının ardından, alacağın yargılama sırasında belirlenmesi üzerine HMK'nun 107/2. maddesine göre miktarın artırılması mümkün değildir. Zira sözü edilen hüküm, belirsiz alacak davasının miktar belirtilmesi yoluyla eda davası biçiminde açılması halinde uygulama alanı bulabilir. Ancak belirsiz alacak tespit davasında yapılan yargılama ile alacak belirlendikten sonra, davanın tamamen ıslahı suretiyle alacağın tahsili talep edilebilir.

Belirsiz alacak davasının tespit davası olarak açılması ve ardından ıslahla eda davasına dönüştürülmesinin, davanın belirli bir miktar üzerinden açılmasından farkı, faiz başlangıcı noktasında kendisini gösterir. Belirsiz alacak davası tespit davası olarak açıldığında faiz başlangıcı, alacakların rakam olarak talep edildiği ıslah tarihi olmalıdır.” (Y-9.HD, T. 12.03.2015, E. 2015/4975, K. 2015/10422)

yürütülmelidir. Mahkemece hüküm altına alınan alacakların tamamı için dava tarihinden faize karar verilmesi hatalı olup kararın bu yönden bozulması gerekmiştir...”

Akabinde ilk derece mahkemesinin direnme kararı vermesi üzerine uyuşmazlık Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun önüne gelmiştir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 28.02.2018 tarih, 2015/3139 esas, 2018/350 karar sayılı ilamında da belirsiz alacak davasına ilişkin “ilkeler” belirlenmiştir ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından verilen sonraki kararlarda da bu karara atıf yapılmıştır. Kurul ilgili kararında faiz başlangıcı yönünden ilk derece mahkemesinin direnme kararını uygun bulmuştur ve hüküm onanmıştır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun kararında doktrinden birçok görüşe atıf yapılarak kararın gerekçesi kuvvetlendirilmiştir.

İlgili ilam özet halinde şu şekildedir:

“(…) Belirsiz alacak davasında zamanaşımı süresi alacağın tamamı için davanın açıldığı tarihten itibaren kesilmekte yine temerrüd sebebiyle faiz talebi de davanın açıldığı tarihten itibaren istenebilmektedir. Alacağın geri kalan kısmının talep edilebilmesi için ise davalı tarafın iznine veya islah yoluna başvurulmasına gerek bulunmamaktadır (Pekcanitez, H.: İşçilik Alacaklarında Belirsiz Alacak Davası, Prof. Dr. Turhan Esener Armağanı, 1. İş Hukuku Uluslararası Kongresi, s. 224).

(…)

Belirsiz alacak davasında davacıya alacağını belirlemesinin imkânsız veya kendisinden beklenemeyecek olduğu istisnai bir durumda böyle bir dava açma olanağı tanınmıştır. Kanun koyucu alacağın belirlenmesinin imkânsız veya kendisinden beklenemeyecek durumda olması hâlinde belirsiz alacak davası açma imkânı tanıdığına göre, böyle bir davanın sonuçlarının da amaca uygun olarak değerlendirilmesi gerekir. Bu nedenle talep sonucu hangi tarihte kesin olarak belirtilirse belirtilsin, dava açıldığı tarihte kesin talep sonucu miktarınca zamanaşımı süresi kesilmiş sayılmalıdır (Pekcanitez, H.: Belirsiz Alacak Davası (HMK m.107), Ankara 2011, s. 59).

(…)

O hâlde davanın 6100 sayılı HMK'nın 107'inci maddesi anlamında belirsiz alacak davası olduğu yönünde mahkeme ile Özel Daire arasında uyuşmazlık bulunmamaktadır.

Bu durumda dava belirsiz alacak davası olduğuna göre, bu davanın açılması ile doğacak olan maddi ve şekli hukuk sonuçlarının (zamanaşımının kesilmesi ve diğerleri) bu dava için de geçerli olması gerekeceğinden, mahkemece talep artırım dilekçesi verilerek arttırılan miktarlar dâhil alacakların tümüne dava tarihinden itibaren faiz işletilmesi doğru olmuştur.

Her ne kadar Hukuk Genel Kurulundaki görüşmeler sırasında, davacının belirleyebildiği asgari miktar yerine cüzi miktarlar üzerinden dava açtığı, bu hâlde davanın 6100 sayılı HMK'nın 107'inci maddesinin gerekçesinde belirtilen "kısmi eda külli tespit" davası olarak nitelendirilmesi gerektiği, bu durumda talep artırım dilekçesi verilerek arttırılan alacak kısımlarına talep artırım tarihinden itibaren faize hükmedilmesi gerektiği, bu nedenle Özel Daire bozma kararı yerinde olup direnme kararının bozulması gerektiği ileri sürülmüş ise de, Kurul çoğunluğu tarafından bu görüş benimsenmemiştir.

Hâl böyle olunca, direnme kararı yukarıda açıklanan nedenlerle onanmalıdır.”⁴

Görüldüğü üzere Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, belirsiz alacak olarak ikame edilen davalarda, alacak tahkikat aşamasında belirlenmişse bile faiz başlangıcının temerrüt tarihi (en geç dava tarihi) olarak kabul edilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Nitekim Kurul, davanın açılmasıyla birlikte tespit edilecek ve sonrasında davacı tarafından talep edilecek kısım bakımından da faizin, temerrüt tarihinden (en geç dava tarihi) itibaren işlemeye başlaması gerektiğini ifade etmektedir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 28.02.2018 tarihli ilamından sonra da Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, Y-HGK kararının aksine, davaya konu miktar yönünden temerrüt tarihini (en geç dava tarihi), ıslah/talep artırımı yönünden ise dilekçenin mahkemeye sunulduğu tarihi dikkate almaya devam etmiştir.

Bu çerçevede, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ile Yargıtay 9. Hukuk Dairesi’nin faiz başlangıcı yönünden verdiği kararların özeti şu şekildedir:

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	Yargıtay 9. Hukuk Dairesi
Belirsiz alacak davalarında faiz, temerrüt tarihinden (en geç dava tarihi) itibaren yürütülür.	İşçilik alacağına ikame edilen davalar belirsiz alacağın bir türü olan “kısmi eda külli tespit” olduğundan, davaya konu miktar bakımından dava tarihi, arttırılan miktar bakımından da talep arttırım veya ıslah dilekçesinin sunulduğu tarihten itibaren faiz yürütülür. Her iki dilekçede de faizin istenmesi gerekmektedir.

7

Nitekim Yargıtay 9. Hukuk Dairesi’nin, 16.01.2020 tarih, 2017/17500 esas, 2020/518 karar sayılı ilamında:

“6- Dava dilekçesi kapsamına göre dava, kısmi eda külli tespit talepli belirsiz alacak davası niteliğinde açılmıştır. Bu nedenle kıdem tazminatı bakımından faiz başlangıç tarihi hükümde doğru ise de diğer alacak kalemleri bakımından, dava dilekçesinde istenen miktarlara dava tarihinden, talep artırımı dilekçesinde istenen miktarlara talep artırımı tarihinden itibaren faiz yürütülmesi gerektiğinin düşünülmemesi hatalıdır.

Ayrıca, dava dilekçesinde talep edilen tüm alacaklar için “yıllık en yüksek mevduat faizi” talep edilmiş, talep artırımı dilekçesinde ise “dava dilekçesinde açıklanan faizler” istenmiştir.

Bu nedenle ihbar tazminatı ve yıllık izin ücreti bakımından yürütülecek faiz cinsinin “bankalarca uygulanan en yüksek mevduat faizini aşmamak üzere yasal faiz” şeklinde belirlenmesi gerektiğinin gözetilmemesi de hatalıdır.” denilmiştir.

⁴ Söz konusu “kısmi eda külli tespite” ilişkin tespit ve faiz başlangıcına ilişkin itirazlar Yargıtay 9. Hukuk Dairesi’nin bozma ilamına uyulması gerektiğini düşünen HGK üyeleri tarafından ileri sürülmüştür. Zira Yargıtay 9. Hukuk Dairesi’nin bozma kararı bu doğrultudadır.

Yine Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 05.03.2020 tarihli, 2016/14760 esas ve 2020/3813 karar sayılı ilamda:

“2- Dava dilekçesinde 7.000,00 TL ihbar tazminatı talebinde bulunulmuş, islah dilekçesinde talep edilen miktar 1.752,53 TL daha arttırılarak toplam 8.752,53 TL ihbar tazminatına hükmedilmesi istenilmiş, Mahkemece 8.752,53 TL ihbar tazminatına hükmedilmiştir.

Dava, niteliği itibariyle belirsiz alacak davasının bir türü olan külli tespit kısmi eda davası olarak açılmış olup bu dava türünde faiz başlangıcı yönünden Dairemiz uygulaması, kısmi dava esaslarıyla aynıdır. Açıklanan nedenle ihbar tazminatı alacağına dava ve islah (talep artırım) ayrımı yapılmaksızın dava tarihinden itibaren faiz yürütülmesi hatalı olup bozma sebebi ise de bu yanlışlığın düzeltilmesi yeniden yargılamayı gerektirmediğinden, hükmün HMK'nın geçici 3/2. maddesi yollaması ile HUMK'nun 438/7. maddesi uyarınca düzeltilerek onanmasına karar verilmiştir.” denilerek; belirsiz alacak davalarında faiz başlangıcı yönünden kısmi dava esaslarının uygulandığı ifade edilmiştir.

➤ **İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi'nin (“BAM”) Kararları Işığında İşçilik Alacağı Davalarında Zamanaşımı Uygulaması ve Faiz Başlangıcı**

İstanbul BAM verdiği kararlarda Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin “kısmi eda külli tespit” görüşünü benimsemiştir. Konuyla ilgili İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 28. Hukuk Dairesi'nin 17.05.2018 tarihli, 2017/568 esas ve 2018/724 karar sayılı ilamında:

“(…)İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:

a-) Kıdem Tazminatı Alacağı olarak, net 17.424,01_TL'nin akdin fesih tarihinden itibaren işleyecek bankalarca uygulanan en yüksek mevduat faizi ile birlikte davalı taraftan alınarak davacı tarafa ödenmesine,

b-) Fazla Çalışma Alacağı olarak, net 15.254,00_TL üzerinden takdiren %30 Hakkaniyet İndirimi uygulanmasına, kalan 10.677,80_TL'nin 1.000,00_TL'sinin dava tarihinden itibaren, geri kalan kısmın islah tarihinden itibaren işleyecek bankalarca uygulanan en yüksek mevduat faizi ile birlikte davalı taraftan alınarak davacı tarafa ödenmesine,

c-) Genel Tatil Ücreti Alacağı olarak, net 5.626,31_TL üzerinden takdiren %30 Hakkaniyet İndirimi uygulanmasına, kalan 3.938,41_TL'nin 500,00_TL'sinin dava tarihinden itibaren, geri kalan kısmın islah tarihinden itibaren işleyecek bankalarca uygulanan en yüksek mevduat faizi ile birlikte davalı taraftan alınarak davacı tarafa ödenmesine,

d-) Yıllık İzin Ücreti Alacağı olarak, net 1.300,00_TL'nin 500,00_TL'sinin dava tarihinden itibaren, geri kalan kısmın ıslah tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı taraftan alınarak davacı tarafa ödenmesine,

*e-) Asgari Geçim İndirimi Alacağı olarak, net 4.849,59_TL'nin, 100,00_TL'sinin dava tarihinden itibaren, geri kalan kısmın ıslah tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı taraftan alınarak davacı tarafa ödenmesine,
(...)*

2-Dava; kısmi eda külli tespit davası olarak açılmış olup, ıslah ile artırılan kısımlar için faiz ıslah tarihinden itibaren işletilmiştir. Davalının bu konudaki istinaf talepleri yerinde değildir.” denilmektedir.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 29. Hukuk Dairesi'nin 28.03.2018 tarihli, 2017/1250 esas ve 2018/481 karar sayılı ilamında:

“Kısmi eda külli tespit davasının açıldığı anda alacağın tamamı için zamanaşımı kesilir. Yargılama sırasındaki işleminden veya hâkimin her kararından sonra yeniden işlemeye başlayacağından yargılama sırasında alacağın zamanaşımına uğradığından söz edilemez. Bu nedenle yargılama sırasında arttırılan taleplere karşı yapılan zamanaşımı def'i sonuca etkili değildir. Ancak faiz başlangıcı açısından tahsil amaçlı belirsiz alacak davasından farklı bir durum vardır. Davaya konu edilen miktar bakımından faiz başlangıcı olarak dava tarihi kabul edilmelidir. Alacağın kalan kısmın sadece tespiti istenmiş olmakla, belirlenen bakiye alacak miktarının ilerde talep edildiği tarihten itibaren faize karar verilmelidir.(...)

İlk derece mahkemesince davanın kısmi eda külli tespit davası olarak nitelendirilmesinde, ayrıca talep artırım dilekçesine karşı zamanaşımı def'inin değerlendirilmemesinde bir isabetsizlik görülmemiştir.” denilmektedir.

Bu çerçevede, İstanbul BAM Hukuk Daireleri'nin, Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin zamanaşımı ve faiz başlangıcı hususlarındaki görüşlerine uygun şekilde hüküm verdiği anlaşılmaktadır.

➤ Sonuç

İşçilik alacakları davasının, alacağın miktarının tam olarak belirlenememesi nedeniyle belirsiz alacak türünde ikame edilmesi halinde Yüksek Mahkeme uygulaması gereğince zamanaşımı, dava tarihi itibarıyla kesilecektir ve faiz, dava dilekçesinde belirlenen miktarlar bakımından *davadan önce işveren temerrüde düşürülmemişse* dava tarihinden itibaren, *işveren temerrüde düşürülmüşse* temerrüt tarihinden itibaren; sonradan artırılan kısım bakımından ise Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin görüşüne göre ıslah/talep artırım tarihinden itibaren, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun görüşüne göre ise dava tarihinden itibaren yürütülmelidir.

Bu itibarla, sonradan artırılan kısma ilişkin “faiz başlangıcı yönünden” içtihatlardaki çelişkilerin giderilmesi adına içtihadı birleştirme kararına ihtiyaç olduğu değerlendirilmektedir.

Saygılarımızla,

GÜLTEKİN HUKUK BÜROSU